

**ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ Տ. ՆԱԹԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ՝ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵԻՈՐ
ԽՈՐՀՐԴԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ ՍԱՅՐ ԱԹՈՈ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՍՆԻ 2025 Թ.
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

(ԳՀԽ, մարտի 10–13, 2026 թ.)

Վեհափառ Տեր, Գերաշնորհ Սրբազան Հայրեր, ԳՀԽ պատվար-
ժան անդամներ,

Այսու Ձեր ուշադրությանն է ներկայացվում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջ-
միածնի 2025 թ.-ի գործունեության ամփոփ տեղեկագիրը, որը պատ-
րաստված է Մայր Աթոռի բաժինների, թեմերի, հայրապետական պատ-
վիրակությունների կողմից տրամադրված հաշվետվությունների հի-
ման վրա:

**ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Հաշվետու տարում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկո-
սը ունեցել է պաշտոնական 100-ից ավելի հանդիպումներ եկեղեցական ու
պետական բարձրաստիճան պատվիրակությունների, ազգային, հասա-
րակական եւ մշակութային գործիչների, Հայաստանի եւ Սփյուռքի տար-
բեր թեմերից ժամանած ուխտավորների եւ եկեղեցականների հետ: Մայր
Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Վեհափառ Հայրապետն ընդունել է Գերմանիա-
յի Դաշնային Հանրապետության նախագահ Ֆրանկ-Վալտեր Շտայնմա-
յերին, Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Կավելաշվիլին, Նիդեռլանդների
Թագավորության կրթության, մշակույթի եւ գիտության նախարար էպ-
պո Բրուինսի գլխավորած պատվիրակությանը, «Աղոթքի նախաճաշ» նա-
խաձեռնության առիթով Հայաստան ժամանած օտարերկրյա 50-ից ավել
հյուրերին եւ այլն: Վեհափառ Հայրապետը ներկա է գտնվել Կաթողիկ
Եկեղեցու Սրբազան Քահանայապետ երջանկահիշատակ Ֆրանցիսկոս

Պապի վերջին հրաժեշտի եւ հուղարկավորության արարողությանը, հանդիպում ունեցել Հոռմի Սրբազան Քահանայապետ Լեւոն 14-րդ Պապի հետ, ինչպես նաեւ մասնակցել մայիսի 26–28-ը Շվեյցարիայի Բեռն քաղաքում կազմակերպված «Կրոնական Ազատություն. հայկական հոգեւոր, մշակութային եւ պատմական ժառանգության պահպանումը Արցախում/Լեւոնային Ղարաբաղում» խորագրով միջազգային համաժողովին:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ, ՕՐՀՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԵՐ, ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2025 թ. հրապարակվել է 24 Հայրապետական Կոնդակ, որոնցից 3-ով շնորհվել է «Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ», 1-ով՝ «Սուրբ Էջմիածին» շքանշան, 17-ով՝ «Ս. Ներսես Շնորհալի», 3-ով՝ «Սբ. Սահակ - Սբ. Մեսրոպ» շքանշան:

Շնորհվել է 74 Հայրապետական օրհնության գիր եկեղեցականների, տարբեր անհատների, ազգային հաստատությունների, ի թիվս որոնց՝ 5 քահանա արժանացել է ավագության աստիճանի, 22-ը՝ ծաղկյա փլիւն, 12-ը՝ լանջախաչ կրելու իրավունքի: Հայրապետական պատգամներ եւ ուղերձներ են հղվել ազգային եւ պետական տոների, միջեկեղեցական հանդիպումների եւ մի շարք միջոցառումների կապակցությամբ:

ԱՐՅԱԽԻ ԹԵՄԻ ԵՒ ԱՐՅԱԽԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԵՐ

Դեռեւս 2023 թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի կողմից արցախցիների բռնի տեղահանումից հետո, Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի կողմից որոշում էր կայացվել պահպանելու Արցախի թեմը՝ արցախահայության իրավունքների պաշտպանության նպատակով: Նախանցած՝ 2024 թվականին, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող Արցախի թեմի առավել արդյունավետ գործունեության համար ստեղծված Արցախի թեմի մշտական գործող գրասենյակը 2025 թվականին եւս շարունակել է իր աշխատանքները:

Հայ Առաքելական Եկեղեցու աշխարհասփյուռ թեմերում, պետական, կրոնական ու հանրային տարբեր հարթակներում շարունակվել են բարձրաձայնվել արցախահայության իրավունքների պաշտպանության, Արցախի պատմամշակութային ժառանգության պահպանության, Ադրբեջանի կողմից իրականացվող վանդալիզմի դրսևորումների,

Ադրբեջանի կողմից պատմության խեղաթյուրման փորձերին առնչվող խնդիրները:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՊԱՇՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եկեղեցականության ընդհանուր թիվը 665 է, որից 56-ը արքեպիսկոպոս եւ եպիսկոպոս, 100-ը վարդապետ եւ աբեղա, 509-ը քահանա, 92 սարկավազ, որից 39-ը՝ Մայր Աթոռում ծառայող, 32-ը՝ Հայաստանյան թեմերում սպասավորող եւ 21-ը՝ ճեմարանական:

2025 թ.-ին տեղի է ունեցել երկու քահանայական եւ մեկ սարկավազական ձեռնադրություն՝ ձեռնադրվել են 5 կուսակրոն, 8 ամուսնացյալ քահանա եւ 12 ճեմարանական ու Քահանայից պատրաստման լսարանի շրջանավարտ սարկավազ:

2025 թ.-ին կարգալուծ են հռչակվել 1 կուսակրոն եւ 4 ամուսնացյալ քահանաներ:

Հաշվետու տարում ի Տեր ննջեց Հայ Եկեղեցու երիցագույն հոգեւորականներից Գիսակ արքեպիսկոպոս Մուրադյանը:

2020 թ.-ի Արցախյան 44-օրյա պատերազմի ավարտից մինչ օրս շարունակում է անհետ կորած մնալ Հոգշ. Տ. Մկրտիչ աբղ. Կարապետյանը:

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հայաստանյան կառույցներում աշխատել է 1058 անձ, որոնցից 718-ը՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, իսկ 340-ը՝ հայորդյաց տներում:

ՆՎԻՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՒՆԵՐ

2025 թ. բնականոն ընթացքով շարունակվել են հարաբերությունները Նվիրապետական Աթոռների հետ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսի պարբերական շփումների ընթացքում քննարկվել են ազգային, համակեղեցական եւ կարեւորագույն այլ հիմնախնդիրներ:

Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքության հետ հաղորդակցությունը եւս շարունակվել է բնականոն ընթացքով: Պարբերական քննարկումներ են ծավալվել եւ անհրաժեշտ միջոցառումներ են ձեռնարկվել Երուսաղեմի Հայկական թաղամասի «Կովերի պարտեզ» տարածքի օտարմանն առնչվող գործարքի չեղարկման դատական գործընթացի ուղղությամբ:

Կ. Պոլսի Պատրիարքության հետ հարաբերությունների շրջանակներում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրավերով Մայր Աթոռ է այցելել եւ Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի նիստերին (մարտի 11–14-ը) է մասնակցել Նորին Ամենապատվություն Սահակ արք. Մաշալյանը՝ կարեւոր մասնակցություն ունենալով ազգային-եկեղեցական խնդիրների քննարկմանը եւ դրանց լուծումների ուղենշմանը, այլեւ՝ օգտակար տեղեկություններ ներկայացնելով պատրիարքության եկեղեցական կյանքի կազմակերպման վերաբերյալ:

ԵԿԵՂԵՑԻ-ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2025 թվականի ընթացքին Եկեղեցու եւ ՀՀ իշխանությունների հարաբերություններում որեւէ դրական զարգացում չի նկատվել: Հայ Եկեղեցու եւ հոգեւորականության դեմ Վարչապետի եւ իշխանության կողմից մեծ գրոհով հարձակումն սկսվեց հատկապես 2025 թ. մայիս 29-ից, երբ կառավարության նիստում ՀՀ Վարչապետն ասաց, թե պաշտոնապես հայտարարում է, որ մեր եկեղեցիները «չուլանացված են»: Վարչապետի հայտարարությունն ի պատասխան՝ բազում հոգեւորականներ՝ սարկավազից մինչեւ արքեպիսկոպոս, հանդես եկան դատապարտող հայտարարություններով, շեշտելով որ մեր սրբությունների մասին այդպիսի խոսույթն ուղղակի անընդունելի է: Սակայն, ի պատասխան իշխող ուժի կողմից սկսվեց վիրավորանքների եւ հայհույալից խոսքերի տեղատարափ՝ ուղղված Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, եպիսկոպոսներին եւ քահանաներին: Վարչապետի պաշտոնում գտնվող անձը հայտարարեց, որ Վեհարանը պետք է ազատի օրվա Հայրապետից՝ բերելով բազում տարատեսակ մտացածին պատճառներ, որոնք իրականության հետ նույնիսկ չնչին աղերս չունեն:

Հունիս 2-ին Մայր Աթոռում անմիջապես հրավիրվեց Հայաստանյան ԳՆՆ անդամների եւ հայրենիքում գտնվող Եպիսկոպոսների միացյալ ժողով, որտեղ միաձայն դատապարտվեց Վարչապետի հակաեկեղեցական ընթացքն ու Մայր Աթոռը հանդես եկավ հայտարարությամբ:

Հաջորդիվ, մոտ մեկ ամիս շարունակվող ամենօրյա գրառումներից, Եկեղեցու եւ եկեղեցականների հասցեին ուղղված անդադար վիրավորանքների առթիվ որոշեց հայտարարությամբ հանդես գալ ազգային բարերար Սամվել Կարապետյանը, որը շեշտեց, որ եթե քաղաքական

գործիչներին չհաջողվի դադարեցնել Վարչապետի հակակեղեցական ընթացքը, ապա իրենք՝ Մայր Աթոռի հավատացյալները, «իրենց ձեռով» պիտի կանգնեցնեն Վարչապետին եւ Եկեղեցու դեմ գործող «փոքրիկ խմբակին»:

Հայտարարությունից ժամեր անց՝ հունիս 18-ին, Սամվել Կարապետյանը ձերբակալվեց եւ տարվեց կալանքի:

Մեկ շաբաթ անց՝ հունիս 25-ին, ձերբակալվեց եւ հաջորդ օրը կալանավորվեց մեր Եկեղեցու սրբազաններից առաջինը՝ Գերշ. Տ. Բագրատ արք. Գալստանյանը: Նրան առաջադրվեց մեղադրանք՝ ահաբեկչական գործողությունների պլանավորում, եւ նա մինչ օրս գտնվում է կալանքի տակ հենց այս եւ մի քանի այլ ամոթալի մեղադրանքներով:

Այդ դեպքերից ընդամենը 2 օր անց՝ հունիսի 27-ին, երբ Մայր Աթոռում հրավիրված էր քահանայից հավաք, ՀՀ իրավապահ կառույցները, տարատեսակ ուժայիններ Մայր Աթոռի բակում էին՝ ձերբակալելու Գերշ. Տ. Միքայել արք. Աջապահյանին, որի հետ կապված վարույթը նախաձեռնված էր դեռեւս մի քանի շաբաթ առաջ, սակայն հատուկ էր ընտրվել այդ օրը, որպեսզի միաժամանակ գրոհվի Մայր Աթոռը: Ուժայինների ձախողումից հետո Միքայել Սրբազանը ինքնակամ ներկայացավ Քննչական կոմիտե, որտեղ եւ ձերբակալվեց, իսկ հաջորդ օրը կալանավորվեց: Միքայել Սրբազանը մեղադրվում է ռազմական հեղաշրջման կոչեր անելու մեջ, ինչը միանշանակ բացակայում է Միքայելի Սրբազանի խոսքից, սակայն դատարանը որոշեց 2 տարվա ազատազրկում տալ Սրբազանին: 2026 թ. փետրվարի 6-ին դատարանի որոշմամբ Սրբազանի նկատմամբ կիրառվեց տնային կալանք եւ երկրից բացակայելու արգելք:

Արշավի հաջորդ փուլի սկիզբը Ստեփան Ասատրյանի (կարգալույծ Արամ քահանա) հայտարարությունն էր, որտեղ խոսվում էր բարձրաստիճան եկեղեցականների բացթողումների, «կարծր սիրտ» ունենալու մասին: Գրառումներն անընդհատ շարունակվում էին, եւ Մայր Աթոռի կարգապահական եւ շնորհաբաշխման հարցերի հանձնախումբը նախկին Տեր Հորը հրավիրեց զրույցի՝ հասկանալու նրա խնդիրները եւ փորձելու պատասխանել նրան հուզող հարցերին: Վերջինս հրաժարվեց ներկայանալ, իսկ հետո նույնիսկ հանրայնացրեց հանձնախմբի գործավարի հետ նամակագրությունները: Նրան իրենց բացահայտ աջակցությունը հայտնեցին Արամայիս Թախմազյանը (կարգալույծ Թադե քահանա) եւ Վարդան Հունանյանը (կարգալույծ Տարոն քահանա):

Դրանից հետո իր եւ թեմի մեկ այլ նախկին քահանայի՝ Արամայիս Թախմազյանի ցուցմունքների հիման վրա բերման ենթարկվեցին Արագածոտնի թեմի ամբողջ քահանայից դասը եւ առաջնորդարանի աշխատակիցները: Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Մկրտիչ եպս. Պռոշյանը, թեմի դիվանապետ Արժ. Տ. Գարեգին քահանա Արսենյանը եւ թեմի գլխավոր հաշվապահը հոկտեմբերի 15-ին ձերբակալվեցին: Հոկտեմբերի 16-ին Մկրտիչ Սրբազանը եւ Տեր Գարեգինը կալանավորվեցին, իսկ թեմի հաշվապահի նկատմամբ կիրառվեց տնային կալանքը: Սրբազանը մեղադրվում է մարդկանց հարկադրաբար հանրահավաքների ուղարկելու մեջ: Մկրտիչ սրբազանը 2026 թ.-ի փետրվարի 12-ից գտնվում է տնային կալանքում, իսկ Տեր Գարեգին քհն. Արսենյանի տնային կալանքը վերացվել է փետրվարի 9-ից՝ սահմանվելով վարչական վերահսկողություն եւ երկրից բացակայելու արգելք:

Ստեփան Ասատրյանը կառավարության բացահայտ հովանավորչության մեջ, կարգալույծ հոշակվելուց հետո չազատեց Հովհաննավանքը, թեեւ այդ մասին զգուշացվել էր: Մինչ օրս էլ Հովհաննավանքը գտնվում է գերեզմանավանձ՝ ոստիկանական շուրջօրյա վերահսկողության ներքո:

Հոկտեմբերի 25-ին համացանցում են հայտնվում Գերշ. Տ. Արշակ արք. Խաչատրյանին վերագրվող ամոթալի տեսանյութեր: ԳՀԽ նույնմբերի 4-ի ժողովի ժամանակ որոշվում է ստեղծել հանձնախումբ՝ քննելու տեսանյութերի իսկույթունն ու կարծիք ներկայացնելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ հետագա որոշման համար: Միաժամանակ ՀՀ Քննչական Կոմիտեում նախաձեռնվում է քրեական վարույթ՝ անձնական կյանքի գաղտնիության խախտման պատճառաբանությամբ: Դեկտեմբերի 4-ին, երբ Արշակ Սրբազանը հերթական անգամ հրավիրվում է հարցաքննության, հարցաքննությունից հետո, նրան ձերբակալում են ԱԱԾ աշխատակիցները, իսկ հաջորդ օրն արդեն նա կալանավորվում է: Սրբազանին մեղադրում են թմրանյութերի իրացման մեջ, իբր 2018 թ. «Նոր Հայաստան, Նոր Հայրապետ» շարժման օրերին, երբ շարժման մասնակիցները գրավել էին Դիվանատունը, Սրբազանի հրահանգով թմրանյութ է դրվել շարժման մասնակիցներից մեկի պալուսակում: 2026 թ. փետրվարի 3-ին Արշակ Սրբազանի խափանման միջոց կալանքը երկարաձգվեց եւս երկու ամսով, իսկ մարտի 6-ին Արշակ սրբազանն անհապաղ ազատ արձակվեց:

Մինչ Արշակ Սրբազանի կալանավորումը, տեսանյութերի հարցը քննող հանձնախումբը Սրբազանի՝ Դիվանապետի լիազորությունները

ժամանակավորապես դադարեցնելու առաջարկ է ներկայացնում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին:

Այս ընթացքում Գերշ. Տ. Գեւորգ եպս. Սարոյանի եւ Գերշ. Տ. Աբրահամ արք. Մկրտչյանի ներկայութեամբ Վարչապետի մասնակցութեամբ Պատարագներից զեղչվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի անվան հիշատակությունը: Նույնմբեր 26-ին Մայր Աթոռում այդ հարցով հրավիրված Եպիսկոսպոսաց եւ Թեմակալ առաջնորդների ժողովը միաձայն դատապարտում է տեղի ունեցածը:

Նույնմբերի 27-ին համացանցում է հայտնվում մի փաստաթուղթ, ըստ որի՝ 10 բարձրաստիճան հոգեւորականներ պնդում են, թե Քննչական Կոմիտեում կատարված փորձաքննությունը հաստատել է Արշակ արքեպիսկոսպոսին վերագրվող տեսանյութերի իրական լինելը, եւ Վեհափառն առ ոչինչ է համարել հանձնախմբի առաջարկները, իսկ Եկեղեցին պետք է մաքրել նման հոգեւորականներից: Նույն օրը երեկոյան 8 եպիսկոպոսներ հանդիպում են Վարչապետի հետ եւ վերահաստատում իրենց եւ բացակա մյուս 2 եպիսկոպոսների՝ Գերշ. Տ. Հովնան արք. Տերտերյանի եւ Գերշ. Տ. Սիրոն արք. Աղամյանի հավատարմությունը՝ Եկեղեցին «բարենորոգելու» օրակարգին, եւ շեշտում այն միտքը, որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը պետք է հրաժարական տա եւ հանգստի կոչվի:

Դեկտեմբերի 17-ին 10 եպիսկոպոսները հայտարարություն են տարածում, ըստ որի, հաջորդ օրը՝ դեկտեմբերի 18-ին, երեկոյան, իրենց բոլոր աջակիցներին հրավիրում են Մայր Աթոռ՝ «ազատագրելու» Սրբություն Սրբոցը: Նույն ժամանակ նաեւ Եկեղեցուն եւ Եկեղեցականներին պաշտպանող հայորդիներ հայտարարում են, որ նրանք նույնպես կլինեն Մայր Աթոռում՝ թույլ չտալու որեւէ հակաեկեղեցական քայլ: Դեկտեմբերի 18-ի երեկոյան, Մայր Աթոռի բակը բազմամարդ էր՝ շրջափակված ուժայիններով: Արժանապատիվ հայորդիների կողմից այդպիսի արձագանքի չսպասելով՝ 10 եպիսկոպոսները որոշում են իրենց նշած ժամին չլինել Մայր Աթոռի բակում, այլ փոխարենը հավաքվում են Սբ. Գայանե վանքում, որտեղ նրանց են միանում նաեւ մի շարք կարգալույծ հոգեւորականներ: Ավելի ուշ, երբ Մայր Աթոռի միաբանությունը՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գլխավորութեամբ, Մայր Տաճարում մասնակցում էր Երեկոյան ժամերգությանը, 10 եպիսկոպոսներն իրենց աջակիցների հետ ժամանում են Մայր Աթոռի բակ, որտեղ չեն ստանում իրենց ակնկալած աջակցությունը: Եկեղեցու

պաշտպանների կողմից մերժման արժանանալուց հետո, ուժայինների պաշտպանությունը կարգում են մի հայտարարության տեքստ, որից հետո, չհասնելով իրենց նպատակին, նույն ուժայինների ուղեկցությունը արագ հեռանում են:

2026 թ. հունվար 10-ին որոշ քահանաներ, ովքեր ծառայում են Արարատյան Հայրապետական, Մասյացոտնի, Արմավիրի, Կոտայքի եւ Վայոց Ձորի թեմերում, հայտարարեցին, թե միանում են իրենց առաջնորդների եւ Վարչապետի «բարենորոգման» ծրագրին: Սակայն հետագայում քահանաներից մեկը փաստեց, որ միացել է շարժմանը արտաքին ճնշումների տակ, որ հրաժարվում է իր հայտարարություններից եւ իր հավատարմությունն է հայտնում Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցուն:

Այդ դեպքերից հետո Մայր Աթոռ տեղեկություններ են ստացվում, որ Գեորգ Սրբազանը ճնշումներ է գործադրում իր թեմում ծառայող քահանաների վրա՝ նրանց ստիպելով միանալ հակաեկեղեցական ամոթալի արշավին: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Հայրապետական տնօրինությանը Սրբազանն ազատվում է Մասյացոտնի թեմի առաջնորդի պաշտոնից, իսկ առաջնորդական տեղապահ է նշանակվում Հոգշ. Տ. Ռուբեն վրդ. Զարգարյանը: 10 եպիսկոպոսները հայտարարում են, որ չեն ընդունում Վեհափառի տնօրինությունը, եւ որ Գեորգ Սրբազանը շարունակում է լինել առաջնորդ: Ուժային կառույցների օժանդակությամբ, ինչպես Հովհաննավանքի պարագային, օրինական առաջնորդական տեղապահին թույլ չի տրվում մուտք գործել առաջնորդանիստ եկեղեցի:

2026 թ. հունվար 15-ին Գեորգ եպիսկոպոսը դատական հայց է ներկայացնում Մայր Աթոռի դեմ՝ պահանջելով անվավեր ճանաչել իրեն զբաղեցրած պաշտոնից ազատելու Հայրապետական տնօրինությունը եւ վերականգնել առաջնորդի պաշտոնում: Դատարանը ժամանակավորապես, որոշակի սահմանափակումներով, բավարարում է հայցի ապահովումը՝ մինչեւ գործի առթիվ վերջնական որոշման կայացումը: Մեկ օր անց լինում է դատարանի որոշումը:

2026 թ. հունվար 27-ին կարգալույծ է հռչակվում Գերշ. Տ. Գեորգ եպս. Սարոյանը, ինչից հետո ՀՀ Քննչական Կոմիտեն քրեական վարույթ է նախաձեռնում եւ մեղադրանք առաջադրում՝ ՀՀ Քրեական Օրենսգրքի 507-րդ հոդվածի (Դատական ակտը չկատարելը կամ դրա կատարմանը խոչընդոտելը) 2-րդ մասով (իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով): ԳՀՆ

անդամ եւ այդ ժողովին ներկա Գերշ. Տ. Նաթան արք. Հովհաննիսյանի, Գերշ. Տ. Հայկազուն արք. Նաջարյանի, Գերշ. Տ. Հովնան եպս. Հակոբյանի, Գերշ. Տ. Վահան եպս. Հովհաննիսյանի, Գերշ. Տ. Մուշեղ եպս. Բաբայանի, Գերշ. Տ. Մակար եպս. Հակոբյանի եւ Արժ. Տ. Մովսես քհն. Սահակյանի նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվում երկրից բացակայելու արգելքը: Նույն մեղադրանքով փետրվարի 14-ին երկրից բացակայելու արգելք է կիրառվել նաեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի նկատմամբ:

ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Անցյալ տարում եւս շարունակվել են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ քույր Եկեղեցիների, միջկրոնական տարբեր կազմակերպությունների միջեւ հարաբերությունները: Բարձրաստիճան հոգեւորականների եւ միջեկեղեցական ու միջկրոնական հարաբերությունների պատասխանատու պաշտոնյաների մակարդակներով փոխադարձ այցելություններ եւ հանդիպումներ են կազմակերպվել քույր Եկեղեցիների, քրիստոնեական եւ միջկրոնական կազմակերպությունների միջեւ:

2025 թ.-ի մայիսի 26–27-ին Շվեյցարիայի Բեռն քաղաքում կայացավ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի (ԵՀԽ) եւ Շվեյցարիայի Բողոքական Եկեղեցու կողմից կազմակերպված «Կրոնական Ազատություն. հայկական հոգեւոր, մշակութային եւ պատմական ժառանգության պահպանումը Արցախում/Լեռնային Ղարաբաղում» խորագրով միջազգային համաժողովը, որի ընթացքում միջազգային հարթակից բարձրաձայնվեց Արցախի՝ Լեռնային Ղարաբաղի բռնազավթումից հետո հայ ժողովրդի առջեւ ծառայած մարտահրավերների մասին:

Նիկիայի առաջին տիեզերաժողովի 1700-ամյակի համաքրիստոնեական հիշատակման շրջանակներում քրիստոնեական Եկեղեցիների եւ միջեկեղեցական կառույցների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ սեպտեմբերի 3–7-ը Մայր Աթոռում անցկացվեց «Ապրելով Հավատամքն այսօր. Նիկիայի առաջին տիեզերաժողովի 1700-ամյակի հիշատակում» խորագրով միջեկեղեցական համաժողով:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

2025 թ.-ին Մայր Աթոռի հոգեւոր-կրթական բարձրագույն հաստատություններում ընդհանուր թվով ուսանել են 73 սաներ, որոնցից 51-ը Սեւանի Վազգենյան դպրանոցի բակալավրիատում, 21-ը՝ Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանի մագիստրատուրայում, իսկ 1-ը՝ նախապատարաստական լսարանում: Եւս 6 ասպիրանտներ իրենց ուսումն են շարունակել ԳՀՃ ասպիրանտուրայում: Հաշվետու տարում պաշտպանվել է 18 մագիստրոսական ավարտաճառ:

2025 թվականին շարունակվել է քահանաների 3 շաբաթյա վերապատրաստման ծրագիրը: Անցյալ տարի վերապատրաստվել եւ հավաստագրեր են ստացել 80 քահանա հայրեր:

ԿՐԹԱԿԱՆ-ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռի կողմից կրթական-դաստիարակչական գործունեությունը իրականացվել է՝ ըստ հետևյալի.

1. Հայորդյաց տներ

Մայր Աթոռի 7 Հայորդյաց տները (Էջմիածին, Աշտարակ, Գյումրի, Վանաձոր, Երեւանում՝ Նոր Նորք, Մալաթիա եւ Արաբկիր) եւ Մանրանկարչության արվեստի կենտրոնը նույնպես շարունակել են իրենց գործունեությունը հաշվետու տարում, որտեղ հաճախող շուրջ 2500 երեխաներ ու պատանիներ մասնակցել են բազմաբնույթ մեծ ու փոքր միջոցառումների, ցուցահանդեսների, մենահամերգների, հանդիսությունների, մրցույթների եւ այլ ծրագրերի: Հաշվետու տարում Արցախից տեղահանված ընտանիքների երեխաները շարունակել են անվճար հիմունքներով հաճախել Հայորդյաց տներ:

2. Հանրակրթական դպրոցներ

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից մշակված կրթական նոր շափոթողիչներով «Հայ Եկեղեցու պատմություն» առարկան այլ առարկաների մեջ տարրալուծելու որոշմամբ պայմանավորված, փորձելով լրացնել հոգեւոր-ազգային կրթության բացը, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կրթական

հանձնախմբի կողմից պատրաստվել է կիրականօրյա/մեկօրյա դպրոցի ծրագիրը:

3. Մայր Աթոռի հովանու ներքո գործող կրթական հաստատություններ

• «Էօրնեկեան հանրակրթական դպրոց»-ի 29 դասարաններում հաշվետու տարում ուսանել են 443 աշակերտ, որոնք ակտիվորեն մասնակցել են ներդպրոցական, քաղաքային, մարզային եւ հանրապետական օլիմպիադաներին: 43 շրջանավարտներ իրենց կրթությունն են շարունակում ՀՀ լավագույն ԲՈՒՀ-երում: «Էօրնեկեան մանկապարտեզ» են հաճախել 2,5 (երկուս ու կեսից)-5 (հինգ) տարեկան 40 երեխա՝ երկու խմբերով: «Քյուրքչյան» երեխաների աշակցության կենտրոնում հաշվետու տարում պատշաճ խնամք ու կրթություն է ստացել 13 երեխա:

• Մայր Աթոռի կառավարմանը հանձնված Երեւանի Գեւորգ Էմինի անվան թիվ 182 ավագ դպրոցում ուսումնական գործընթացն ընթացել է սահմանված կարգով:

• Հառիճի Թրբանճյան ընծայարանի (ավագ դպրոց) 3 դասարաններում ուսանել են 18 աշակերտներ: 2025 թվականին Ընծայարանն ավարտած 7 սաներից 4-ն ընդունվել են Սեւանի Վազգենյան դպրանոց:

• Կալկաթայի հայոց մարդասիրական ճեմարանում եւ Դավթյան օրիորդաց վարժարանում ուսանել են 42 հայ աշակերտներ, որոնցից 33-ը՝ Հայաստանից, 4-ը՝ ՌԴ-ից, 3-ը՝ Իրաքից, 1-ը՝ Իրանից, 1-ը՝ Մյանմարից:

ՔԱՐՈՋՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անցյալ տարում եւս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը շարունակել է իր քարոզչական գործունեությունը ծավալել հետեւյալ ուղղություններով.

Հրատարակություններ

Հաշվետու տարում Մայր Աթոռում տպագրվել է 17 անուն գիրք: Շարունակել են տպագրվել «Էջմիածին» ամսագիրը եւ «Քրիստոնյա Հայաստան» երկշաբաթաթերթը:

2025 թ. ընթացքում նվիրատվությունների եւ գնումների արդյունքում Սուրբ Էջմիածնի Մատենադարանը համալրվել է 1090 միավոր գրականություններով:

ՀՀ Զինված ուժերի Հոգևոր առաջնորդություն

2025 թ.-ին Հայոց Բանակում ծառայել են 44 եկեղեցական (1 վարդապետ, 17 քահանա եւ 26 սարկավազ): Խթանելով բանակում անձնակազմի միջանձնային հարաբերությունների կարգավորմանը՝ 2025 թ. արձանագրվել է գնդերեցների ներգրավմամբ 129 միջադեպերի բարեհաջող հանգուցալուծում: 2026 թ.-ի փետրվարի 1-ից Պաշտպանության նախարարի հրամանով դադարեցվել է ՀՀ ԶՈՒ Հոգևոր առաջնորդի եւ ՀԱՆ կողմից նշանակված գնդերեցների գործունեությունը ՊՆ համակարգում:

Քարոզչություն երիտասարդների շրջանում

Հաշվետու տարում շարունակվել է քարոզչությունը երիտասարդների շրջանում ՀԵՀԵՄ եւ թեմական երիտասարդական միությունների միջոցով: Կազմակերպվել են տարբեր դասընթացներ, քննարկումներ, հանդիպումներ, միջոցառումներ: Կայացել է ՀԵՀԵՄ 9-րդ եւ 10-րդ Ատենապետաց ժողովները, որին մասնակցել են Հայաստանի եւ Սփյուռքի հոգևորական եւ աշխարհական պատասխանատուներ: 2025 թ. հուլիս ամսին տեղի է ունեցել ՀԵՀԵՄ 25-ամյակին նվիրված «Քրիստոնյա ընտանիքը հայ ինքնության խորհուրդ» խորագրով համահայկական ուխտագնացությունը: Շուրջ 50 արցախահայերի համար կազմակերպվել է անգլերենի դասընթաց՝ Հայաստան ժամանած ԱՄՆ Արեւմտյան թեմի երիտասարդների մասնակցությամբ:

Քրեակատարողական հիմնարկների (ՔԿՀ) հոգևոր խնամք

2025 թ.-ին 9 ՔԿՀ-ներում սպասավորող 9 հոգևորականների (1 վարդապետ եւ 8 քահանա) կողմից շարունակվել է հոգևոր խնամքը ազատազրկվածներին, նրանց ընտանիքներին եւ նախկին դատապարտյալներին: Մայր Աթոռի կողմից ազատազրկվածներին տրամադրվել են

աղոթագրքեր եւ հոգեւոր գրականություն: Աշխատանքներ են տարվել նաեւ ՔԿ վարչության հիմնարկների աշխատակիցների հետ: 2025 թ.-ի մայիսի 15-ից Քրեակատարողական հիմնարկների տեսուչի պաշտոնում Հոգշ. Տ. Ռուբեն վրդ. Զարգարյանին փոխարինել է Հոգշ. Տ. Իսահակ վրդ. Պողոսյանը:

Հանրային ֆարոզություն

Մայր Աթոռի կողմից հանրային քարոզչություն իրականացվել է հեռուստահաղորդումների, համացանցային հրապարակումների միջոցով:

2026 թ.-ի հունվարի 1-ից դադարեցվել է «Շողակաթ» հեռուստաընկերության հեռարձակումը:

Մայր Աթոռի թանգարաններում այցելուները ծանոթացել են ազգային-եկեղեցական մշակույթի նմուշների հետ: Անցյալ տարի թանգարաններ են այցելել 57 375 անձ (39 606-ը՝ օտարերկրյա քաղաքացիներ, իսկ 9 296-ը՝ ՀՀ քաղաքացիներ):

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2025 թ. ընթացքում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կողմից իրականացվել են դրամական, իրային եւ բժշկական աջակցության մի շարք սոցիալական ծրագրեր՝ ուղղված կարիքավորներին, հիվանդներին, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին, արցախցիներին եւ սփյուռքյան համայնքներին:

Ընդհանուր առմամբ՝ Մայր Աթոռի եւ թեմերի կողմից հատկացվել է 177 939 668 (մեկ հարյուր յոթանասունյոթ միլիոն ինը հարյուր երեսունինը հազար վեց հարյուր վաթսունութ) ՀՀ դրամի օժանդակություն: Հայաստանյան տարբեր թեմերի միջոցով իրային աջակցություն է տրամադրվել բազմաթիվ ընտանիքների: 2025 թ.-ին Ռումին Ուղղափառ Եկեղեցու Փինանսավորմամբ ձեռք են բերվել վեց բնակարաններ՝ որպես Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի սեփականություն եւ անհատույց օգտագործման նպատակով տրամադրվել են Արցախից բռնի տեղահանված ընտանիքներին:

Սոցիալական աջակցության շրջանակներում իրենց գործունեությունն են շարունակել Մայր Աթոռի բարեգործական ճաշարանները՝ էջմիածնում եւ Արաբկիրում:

Իզմիրլյան ԲԿ-ն իրականացրել է կարիքավորներին բժշկական աջակցության 4 ծրագիր, որի ընթացքում օգնություն է ցուցաբերվել 44-օրյա պատերազմի մասնակիցների, Սիրիայից փախստականների, «Զինվորի տուն» բարեգործական-հասակարարական կազմակերպության զինվորական հաշմանդամների եւ Արցախից բռնի տեղահանվածների, ընդհանուր՝ 106 անձի:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՎԱՆՔԵՐ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի անմիջական ենթակայության ներքո են գործում Ս. Վարդան եւ Ս. Հովհաննես մատուռ-մկրտարանը, Սրբոց Հրեշտակապետաց եկեղեցին, Ս. Հռիփսիմե, Ս. Գայանե, Ս. Շողակաթ, Ս. Գեղարզի, Խոր Վիրապի, Սեւանա վանքերը եւ Երեւանի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր եկեղեցին: Հիշյալ եկեղեցական կառույցներում 2025 թ.-ին կատարվել են 7316 մկրտություն եւ 2009 պսակադրություն:

ԹԵՄԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հովանու ներքո գործում են 35 թեմեր եւ 4 Հայրապետական Պատվիրակություններ: Թեմերում գործում են 777 եկեղեցի ու վանք, 660 ծուխ եւ ծխական առաքելություն, 287 կիրակնօրյա դպրոց, տիկնանց՝ 153, եւ 195՝ երիտասարդաց միություններ: Անցնող տարում կատարվել են 46 597 մկրտության եւ 12 190 պսակադրության արարողություններ (չհաշված Մասյացոտնի թեմը):

Հաշվետու տարում թեմերում ու եկեղեցական կառույցներում շարունակվել են իրականացվել հոգեւոր-քարոզչական, սոցիալական, կրթամշակութային բազմաբնույթ ծրագրեր:

